

Paras aika saada lapsia

Syntyvyyks on laskenut Suomessa vuodesta 2011 alkaen. Lasku on tullut yllätyksenä niin kansalaisille kuin tutkijoillekin: Eivätkö lapset ole enää tervetulleita? Eivätkö perhepalvelut pe- laa? Valitseeko yhä useampi suomalainen lapsettomuuden, vai onko kyse siitä, että lapsia lykätään sopivampaan elämäntilan- teeseen odottamaan? Näillä sanoilla alkaa Väestöliiton Perhebarometri 2017 -julkai- su *Miksi vanhemmuutta lykätään? Nuor- ten aikuisten näkemyksiä lastensaannista.*

Syntyvyyks laskee siis Suomessa kuin lehmän häntä, ja sama suuntaus näyttäisi olevan vallalla myös muissa pohjoismai- sa. Lapsia syntyy aiempaa vähemmän erityisesti kaksikymppisille, mutta myös kolmekymppisille naisille ja miehille. Esi- koisia ja toisia lapsia syntyy vähemmän, mutta kolmansia lapsia on viime vuosina syntynyt aivan erityisen vähän.

Puolison puute on edelleen keskeinen lasten saamisen este, mutta lapsettomat vuodet lisääntyvät myös niillä, jotka elä- vät puolison kanssa. Syntyvyyden lasku koskettaa koko maata, ja vanhemmuuden lykkääminen on suurin yksittäinen teki- jä syntyvyyden laskun taustalla. (Lähde: Perhebarometri 2017.)

Kuuntelin tässä taannoin kahden nuor- ren miehen (4- ja 7-vuotiaiden) keskus- telua perhesuunnittelusta. Toinen halusi aikuisena korkeintaan yhden lapsen ja hyvän työpaikan, jotta voi nostaa seinästä rahaa ja ostaa lapselleen mitä ikinä tämä haluaa. Toinen sen sijaan toivoi vähintään seitsemää lasta, mutta ei vaimoa. Lem- mikkitiikerin voisi ottaa, koska siitä olisi taatusti vähemmän vaivaa kuin vaimosta.

Kummankaan ihanneperhemalli ei vastannut sitä normia, jonka mukaan perhettä nykyään suunnitellaan. Kaksi lasta kahden vuoden ikäerolla, omakoti- talo, koira ja tila-auto istuvat tiukasti suo- malaisessa lastenhankintamaisemassa, eikä tuo malli ole uhattuna ainakaan per- hebarometrin haastatteleminen nuorten keskuudessa. Toisaalta samoilla nuorilla

ei ollut kovin ruusuista kuvaa lapsiperhe- arjesta, ja Prismaan lauantaan autoileva tuulipukuperhe oli kammoksuttava visio. Tätä visiota halutaan lykätä niin pitkälle kuin mahdollista.

Itse lapsia lähes neljällä eri ikävuosi- kymmenellä saaneena en voi valita pa- rasta aikaa lapsen saamiselle. Ei sellaista varmaan koskaan ole, jos asiaa järjellä ajattelee. Mutta jos järjellä olisi jotain te- kemistä lastensaannin kanssa, olisi ihmis- kunta kuollut sukupuuttoon jo aikapäiviä sitten. Lisääntymisvietti on primitiivinen tunne ja niin vahva, että sitä on hyvin vaikea vastustaa, kun kohdalle osuu. Sa- ma mieheni sanoin: ”Taasko sun kohtu huutaa?”

Toivon kaikille lasta haluaville roh- keutta uhmata lapsiperhearki-kauhu- kuvaa, lasta haluamattomille uskallusta elää elämänsä juuri niin kuin parhaalta tuntuu sekä haluamattaan lapsettomille voimaa kohdata tulevaisuus. Ja oikein hyvää alkanutta vuotta 2018 kaikille!

MARJO LYYRA
puheenjohtaja
Suomen Kätilöliitto –
Finlands Barnmorskeförbund ry
Kuva © 2017 Petri Mast Photography

Den bästa tiden att få barn

Födelsetalet har sedan år 2011 sjunkit i Finland. Det sjunkande antalet födslar har kommit som en överraskning för såväl medborgare som forskare: Är barn inte längre välkomna? Fungerar inte familjetjänsterna? Väljer allt fler finländare barnlöshet, eller är det frågan om att man väntar med att få barn, tills livssituationen är lämplig? Med de här orden börjar Befolkningsförbundets Familjebarometer 2017; publikationen Varför skjuter man upp föräldraskapet? De unga vuxnas uppfattning om barnafödande. (fritt översatt)

Födelsetalet går alltså spikrakt nedåt i Finland, och samma trend är dominerande också i de övriga nordiska länderna. Speciellt par i tjugoårs-åldern föder mindre barn än tidigare, men det samma gäller även trettioåringar. Det första och det andra barnet föds i ett färre antal, men det tredje barnet har det under de senaste åren fötts särskilt lite av.

Avsaknad av partner är fortfarande det centrala hindret för barnafödande, men de barnlösa åren ökar även hos dem som lever med en partner. Det sjunkande födelsetalet berör hela landet, och att skjuta upp föräldraskapet är den största enskilda bakgrundsfaktorn till att födelsetalet sjunker. (Källa: Perhebarometri 2017.)

Nyligen lyssnade jag på två unga mäns (4 och 7 år gamla) diskussion kring familjeplanering. Den ena ville som vuxen ha högst ett barn och en bra arbetsplats, så han ur väggen kan lyfta pengar och köpa allt som barnet vill ha. Den andra önskade sig i stället minst sju barn, men ingen fru. En tiger som husdjur skulle han kunna ha, för den skulle garanterat vara till mindre besvär än en fru.

Ingenderas ideala familjemodell motsvarade den norm, enligt vilken man planerar familj idag. Två barn med två års mellanrum, egnahemshus, hund och rymlig bil är stadigt befästa i den finländska myllan beträffande barnanskaffning. Den här modellen är heller inte hotad, åtminstone inte bland de unga som blivit intervjuade inför familjebarometern. Å andra sidan hade samma ungdomar ingen särskilt rosigt syn på vardagen hos barnfamiljer och familjer med träningsoverall som spenderar sin lördag bilandes till Prisma var en avskyvärd framtidsvision. Denna framtidsvision vill man skjuta fram så länge som möjligt.

Själv har jag fått barn under nästan fyra olika årtionden och kan inte peka ut den bästa tiden att få barn. Någon sådan finns säkert aldrig, om man utgår från det sunda förnuftet. Men om förnuftet hade någonting med barnafödandet att göra, hade mänskligheten dött ut redan för länge sedan. Lusten att föröka sig är en primitiv känsla och så stark, att den är mycket svår att motstå för den som råkar ut för den eller som min man uttryckte det: ”Ropar din livmoder nu igen?”

Till alla de som vill ha barn önskar jag mod att trotsa skräckbilden av barnfamiljens vardag, till de som inte önskar barn önskar jag mod att leva livet precis som det känns bäst och till de som är ofrivilligt barnlösa önskar jag styrka att möta framtiden. Och till er alla önskar jag en riktigt god fortsättning på det nya året 2018!

MARJO LYYRA
ordförande
Suomen Kätilöliitto –
Finlands Barnmorskeförbund ry
Kuva © 2017 Petri Mast Photography

